

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛАВЯНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ПРИКЛАДНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ

УТВЕРЖДАЮ:

Проректор по научно-методической
и учебной работе

Е.И. Скафа

23 апреля 2020 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ
«История славянских литератур»

Направление подготовки:

45.03.01 Филология

Профиль подготовки:

Славянская филология

Образовательная программа:

Бакалавриат

Квалификация:

Академический бакалавр

Форма обучения:

очная, заочная

Донецк 2020

УТВЕРЖДАЮ:

И.о. декана филологического факультета

Квашина Л. П.

«22» апреля 2020 г.

МП

Программа учебной дисциплины «История славянских литератур п. пол. XIX в.» составлена на основе ГОС ВПО по направлению подготовки 45.03.01 Филология, утверждённого приказом Министерства образования и науки Донецкой Народной Республики № 452 от 20.04.2016 г., Порядка организации учебного процесса в образовательных организациях высшего профессионального образования Донецкой Народной Республики, утверждённого приказом Министерством образования и науки ДНР № 1171 от «10» ноября 2017 г.; учебных планов по направлению подготовки 45.03.01. «Филология» (Профиль: Славянская филология) (формы обучения: очная и заочная), разработанных в ГОУ ВПО «Донецкий национальный университет».

Разработчик:

канд. филол. наук, доц., доц. кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики И. А. Ярошевич

Программа учебной дисциплины утверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Протокол № 9 от «16» апреля 2020 г.

И.о. заведующего кафедрой И. А. Кудрейко

Программа учебной дисциплины одобрена учебно-методической комиссией факультета

Протокол № 9 от «20» апреля 2020 г.

Председатель учебно-методической комиссии факультета Н. А. Шокотко

1. ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ И МЕСТО ДИСЦИПЛИНЫ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Учебная дисциплина «История славянских литератур п. п. XIX в.» относится к циклу базовой части профессионального блока и состоит из двух модулей: *модуль 1 – «Нова література на етапі становлення»*, *модуль 2 – «Дискурс романтизму в слов'янських літературах п. п. XIX ст.»*

Для изучения данной учебной дисциплины необходимы знания, умения и навыки, формируемые предшествующими и сопутствующими дисциплинами – «Введение в литературоведение», «Устное народное творчество», «История славянских литератур: эпоха Средневековья», «История славянских литератур XVI-XVIII вв.».

Дисциплины, для которых данный курс является базовым: «История славянских литератур XIX в.», «История славянских литератур XX в.», «Методика преподавания литературоведческих дисциплин в высшей школе».

2. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛИНЫ

<i>Характеристика учебной дисциплины</i>		
Направление подготовки	45.03.01 Филология	
Профиль	Славянская филология	
Образовательная программа	бакалавриат	
Квалификация	Академический бакалавриат	
Количество содержательных модулей	2	
Дисциплина базовой / вариативной части образовательной программы	Базовая часть ПБ	
Формы контроля (МК, экзамен, зачет)	1 экзамен, 1 МК	
Показатели	очная форма обучения	заочная форма обучения
Количество зачетных единиц (кредитов)	4,5	4,5
Год подготовки	2	2
Семестр	4	
Количество часов	162	162
- лекционных	32	4
- практических, семинарских	32	8
- лабораторных		
- самостоятельной работы	98	150
в т.ч. индивидуальное задание		
Недельное количество часов,	10	
в т.ч. аудиторных	4	

3. ОПИСАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Цели и задачи

Цель: сформировать представления о специфике славянской литературы п.п. XIX в., учитывая своеобразие историко-культурного контекста, особенности литературных течений, направлений, реализацию этих особенностей в творчестве конкретных писателей.

Задачи:

- изучить историко-культурное своеобразие конкретного исторического периода;
- сформировать системное представление о направлениях, жанрах, их национальной специфике;
- характеризовать особенности творческой индивидуальности в контексте литературного процесса;
- учитывать различные формы контактов славянской литературы п.п. XIX в. с другими литературами, взаимодействие литературы и фольклора, связь с традицией древнеукраинской литературы.

Требования к результатам освоения дисциплины: Процесс изучения дисциплины направлен на формирование элементов следующих компетенций в соответствии с ГОС ВПО по данному направлению подготовки:

а) общекультурных (ОК):

- владение культурой мышления; способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения (ОК-1);
- владение нормами украинского литературного языка, навыками практического использования системы функциональных стилей речи; умение создавать и редактировать тексты профессионального назначения на украинском языке (ОК-2);
- готовность к кооперации с коллегами, работе в коллективе (ОК-3);
- стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства (ОК-6).

б) общепрофессиональных (ОПК):

- способность демонстрировать представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии в целом и ее конкретной (профильной) области (ОПК-1);
- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории литературы, истории отечественной литературы (литератур) и мировой литературы; представление о различных жанрах литературных и фольклорных текстов (ОПК-3);
- владение базовыми навыками сбора и анализа языковых и литературных фактов, филологического анализа и интерпретации текста (ОПК-4);
- свободное владение основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке (ОПК-5);
- владение основными дискурсивными способами реализации коммуникативных целей высказывания применительно к особенностям текущего коммуникативного контекста (время, место, цели и условия взаимодействия) (ОПК-7).

в) профессиональных (ПК):

научно-исследовательская деятельность:

- способность применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности (ПК-1);
- способность проводить под научным руководством локальные исследования на основе существующих методик в конкретной узкой области филологического знания с формулировкой аргументированных умозаключений и выводов (ПК-2);
- владение навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем (ПК-3).

педагогическая деятельность:

- способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях (ПК-5);
- умение готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик (ПК-6);
- готовность к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися (ПК-7).

прикладная деятельность:

- владение базовыми навыками создания на основе стандартных методик и действующих нормативов различных типов текстов (ПК-8);
- владение базовыми навыками доработки и обработки (например, корректура, редактирование, комментирование, реферирование, информационно-словарное описание) различных типов текстов (ПК-9).

В результате изучения учебной дисциплины студент должен:
знать:

- концепцию развития древнеукраинской литературы эпохи Средневековья;
- историко-культурный контекст, характерные тенденции, стилевые течения, жанры и особенности их функционирования;
- своеобразие художественного компонента в произведениях этой эпохи, статуса автора и особенности его «включения» в литературный процесс;
- содержание основных теоретических понятий;
- научные работы, посвященные характеристике литературы конкретного периода;

уметь:

- анализировать произведения, учитывая особенности литературы Средневековья;
- учитывать различные типы связей писателя с общественной, религиозной, литературной, культурной жизнью своего времени;
- интерпретировать художественные произведения, учитывая их рецепцию в научных работах, современный подход к классическому наследию;

владеть:

навыками литературоведческого анализа.

4. СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ И ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Курс дисциплины «История славянских литератур п. п. XIX в.», предусматривает следующие формы организации учебного процесса: лекции, практические занятия, самостоятельная работа студента.

Материал излагается с использованием объяснительно-иллюстративных, эвристических и исследовательских методов преподавания. При проведении лекций для обсуждения материала используются мультимедийные презентации, а также раздаточные материалы.

В учебном процессе широко применяются активные и интерактивные формы проведения занятий (разбор конкретных ситуаций, дискуссия, полемика), внеаудиторная самостоятельная работа, балльно-рейтинговая система оценки успеваемости, личностно-ориентированное обучение, проблемное обучение, блочно-модульное обучение.

Использование в учебном процессе Интернет-ресурсов по данному курсу; рассмотрение задач, максимально приближенных к конкретным научно-исследовательским ситуациям, с элементами дискуссии и полемикой в процессе поиска путей решения сформулированных проблем; тесты и модульные контрольные работы, творческие работы.

Самостоятельная работа студентов предусматривает изучение учебной и методической литературы, составление конспектов, тестовых заданий, аннотаций статей, защита презентаций и докладов.

Порядковый номер и тема	Краткое содержание темы
	Содержательный модуль 1. «Нова література на етапі становлення»
Тема 1.	Слов'янська література перших десятиріч XIX ст. (загальний огляд). Особливості культурно-історичного контексту. Культурно-освітні центри. Періодичні видання. Основні напрями (стилі), стильові течії-класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм, бурлеск, специфіка їх функціонування.
Тема 2.	Творчість І. Котляревського. «Енеїда» - перший твір нової української літератури: історія написання і видання, рецепція античної традиції, інші інонаціональні (європейські травестії поеми Вергілія, поема російського автора М. Осипова). Жанрова специфіка «Енеїди». Поема Котляревського і фольклор.

Тема 3.	Жанр байки в слов'янській літературі п.п. XIX ст. Основні тенденції у розвитку жанру байки цього періоду. Байкарська спадщина П. Гулака-Артемівського: тематика, жанрові різновиди, стильові особливості. Проблематика, жанрово-стильова своєрідність байок Є. Гребінки, польського байкаря І. Красіцького
Тема 4.	Творчість Г. Квітки-Основ'яненка. Біографія. Загальний огляд художньої спадщини Г. Квітки. Повісті, оповідання українською мовою: жанр, проблематика, своєрідність стилю. Драматичні твори Г. Квітки. Російськомовні п'єси («Приезжий из столицы...», «Дворянские выборы»): жанр, конфлікт, персонажі.

Содержательный модуль 2. «Дискурс романтизму в слов'янських літературах п. п. XIX ст.»

Тема 5.	Романтизм - визначне художнє явище нової української літератури. Своєрідність розвитку романтизму в слов'янських літературах: суспільно-історичний контекст, фактори формування цього напрямку, преромантизм. Жанри, школи в українському романтизмі.
Тема 6.	Творчість представників Харківської школи романтиків. Літературна діяльність Л. Боровиковського («Маруся», «Чарівниця», «Ледащо»). А. Метлинський (Амвросій Могила) як поет-романтик. Роль М. Костомарова у формуванні напрямку романтизму.
Тема 7.	Ранній період творчості Т.Шевченка (1837-1843). Найважливіші факти з біографії. Основні мотиви, жанри поезії цього періоду. Становлення Шевченка-поета в дискурсі романтизму. Балади «Причинна», «Тополя», «Утоплена»: синтез фольклорних і літературних елементів.
Тема 8.	Творчість періоду «трьох літ» Т.Шевченка (1843-1847). Біографічний контекст. Рукописна збірка «Три літа». Специфіка художнього осмислення сучасної дійсності у політичних творах «Сон», «Кавказ». Ліричні твори («Як умру, то поховайте», «І мертвим, і живим...»): мотиви, жанрово-стильова специфіка.
Тема 9.	Творчість періоду заслання Т.Шевченка (1847-1857). Цикл поезій «В казематі» як художня цілісність. Поетика «жіночої» лірики. Прозові твори: проблематика, сюжетно-композиційна організація, автобіографізм, мемуарність. «Художник», «Музикант».
Тема 10.	Останні роки життя й поетичної творчості Т.Шевченка (1857-1861). Біографічний контекст. Особливості рецепції античної традиції у поезії-триптиху «Доля. Муза. Слава», поемі «Неофіти». Біблійні образи, мотиви у художніх творах цього періоду – інтерпретація Книг пророцьких у віршах «Ісаія. Глава 35 (подражаніє)», «Осія. Глава XIV (подражаніє)». Включення, переосмислення новозавітних мотивів і образів у поемі «Марія». Роль Т. Шевченка в історії розвитку слов'янських літератур.

Тематический план

Содержательный модуль 1. «Нова література на етапі становлення»					
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов				
	Очная форма обучения			Заочная форма обучения	
	З	Л	В т.ч.	З	Л в т.ч.

		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа
Тема 1. Українська література перших десятиріч XIX ст. (загальний огляд).	18	4	4		10		17	2	2		13	
Тема 2. Творчість І. Котляревського.	18	4	4		10		17	2	2		13	
Тема 3. Жанр байки в українській літературі п.п. XIX ст.	18	4	4		10		15		2		13	
Тема 4. Творчість Г. Квітки-Основ'яненка.	16	3	3		10		14		2		12	
Итого по 1 содержательному модулю	70	15	15		40		63	4	8		41	

Содержательный модуль 2. «Дискурс романтизму в слов'янських літературах п. п. XIX ст.»												
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов											
	Очная форма обучения						Заочная форма обучения					
	всего	В Т.Ч.					всего	В Т.Ч.				
		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа
Тема 5. Романтизм – визначне художнє явище нової української літератури.	16	3	3		10		20				20	
Тема 6. Творчість представників Харківської школи романтиків.	16	3	3		10		20				20	
Тема 7. Ранній період творчості Т.Шевченка(1837-1843).	16	3	3		10		20				20	
Тема 8. Творчість періоду «треох літ» Т.Шевченка(1843-1847).	16	3	3		10		19				19	
Тема 9. Творчість періоду заслання Т.Шевченка(1847-1857).	16	3	3		10		15				15	
Тема 10. Останні роки життя й поетичної творчостіТ.Шевченка (1857-1861).	12	2	2		8		15				15	

Итого по 2 содержательному модулю	92	17	1 7		58		10 9				109	
Всего	16 2	32	3 2		98		16 2	4	8		150	

5. МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ЛЕКЦИОННЫХ, ПРАКТИЧЕСКИХ И ЛАБОРАТОРНЫХ ЗАНЯТИЙ

Темы лекционных занятий

(если предусмотрены учебным планом)

№ п/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
1	Тема 1. Українська література перших десятиріч ХІХ ст. (загальний огляд).	4	2
2	Тема 2. Творчість І. Котляревського.	4	2
3	Тема 3. Жанр байки в українській літературі п.п. ХІХ ст.	4	
4	Тема 4. Творчість Г. Квітки-Основ'яненка.	.....3.....	
5	Тема 5. Романтизм – визначне художнє явище нової української літератури.	3	
6	Тема 6. Творчість представників Харківської школи романтиків.	3	
7	Тема 7. Ранній період творчості (1837-1843).	3	
8	Тема 8. Творчість періоду «трьох літ» (1843-1847).	3	
9	Тема 9. Творчість періоду заслання (1847-1857).	3	
10	Тема 10. Останні роки життя й поетичної творчості (1857-1861).	2	
	ВСЕГО	32	4

Темы (практических, лабораторных, семинарских) занятий

(тот тип занятий, который предусмотрен учебным планом)

№ п/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
1	Тема 1. Українська література перших десятиріч ХІХ ст. (загальний огляд).	4	2
2	Тема 2. Творчість І. Котляревського.	4	2
3	Тема 3. Жанр байки в українській літературі п.п. ХІХ ст.	4	2
4	Тема 4. Творчість Г. Квітки-Основ'яненка.	3....	2
5	Тема 5. Романтизм - визначне художнє явище нової української літератури.	3	
6	Тема 6. Творчість представників Харківської школи романтиків.	3	
7	Тема 7. Ранній період творчості (1837-1843).	3	
8	Тема 8. Творчість періоду «трьох літ» (1843-1847).	3	
9	Тема 9. Творчість періоду заслання (1847-1857).	3	

10	Тема 10. Останні роки життя й поетичної творчості (1857-1861).	2	
	ВСЕГО	32	8

6. МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Организация самостоятельной работы студентов

(соответственно данным в таблице тематического плана)

№ п/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
1	Українська література перших десятиріч XIX ст. (загальний огляд).	10	13
2	Творчість І. Котляревського.	10	13
3	Жанр байки в українській літературі п.п. XIX ст.	10	13
4	Творчість Г. Квітки-Основ'яненка.	.....10....	12
5	Романтизм - визначне художнє явище нової української літератури.	10	20
6	Творчість представників Харківської школи романтиків.	10	20
7	Ранній період творчості (1837-1843).	10	20
8	Творчість періоду «трьох літ» (1843-1847).	10	19
9	Творчість періоду заслання (1847-1857).	10	15
10	Останні роки життя й поетичної творчості (1857-1861).	8	15
	ВСЕГО	98	150

7. ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ЗАДАНИЯ

Образец

Специфіка художнього освоєння джерел в «Енеїді» І. Котляревського:

- Рецепція в «Енеїді» І. Котляревського античних джерел.
- Зв'язок «Енеїди» із давньоукраїнською літературою.

Художня версія пекла і раю у поемі І. Котляревського «Енеїда»:

- Творче освоєння у цій сцені різних джерел.
- Вплив жанру бурлескно-травестійної поеми на художню інтерпретацію пекла і раю.

Драматургія першої половини XIX ст. (І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко):

- Зіставлення творів «Наталка Полтавка» та «Сватання на Гончарівці» в аспекті жанру, конфліктів, образів-персонажів.
- Пісенний компонент у цих творах.

Художня своєрідність повістей Г. Квітки-Основ'яненка:

- Еволюція образу головної героїні у повістях «Маруся», «Сердешна Оксана».
- Манера повісткування, образ оповідача у цих творах.

Художня своєрідність повісті Г. Квітки-Основ'яненка «Конотопська відьма»:

- Фантастичні образи, мотиви, ситуації.
- Форми, засоби комічного, специфіка бурлескного компонента.

8. КОНТРОЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ К ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ

1. Слов'янська література перших десятиріч XIX ст.: суспільно-історичний контекст, культурно-освітні центри, періодичні видання.
2. Поняття «нова українська література». Періодизація нової української літератури.
3. Історико-культурні передумови формування нової української літератури. Особливості українського літературного процесу к. XVIII – поч. XIX ст.

4. Синкретизм течій і літературних напрямів на етапі становлення нової української літератури. Жанрова система.
5. Специфіка функціонування стилевих течій перших десятиріч XIX ст.: бурлеск, класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм.
6. Літературно-художні журнали та альманахи перших десятиріч XIX ст.
7. Роль І. Котляревського в становленні нової української літератури.
8. «Енеїда» І. Котляревського: історія написання і видання, рецепція античної традиції.
9. Жанрова специфіка «Енеїди» І. Котляревського.
10. Джерела твору «Енеїда» І. Котляревського (давньоукраїнська, бурлескно-травестійна традиція, фольклор).
11. «Наталка Полтавка» І. Котляревського: жанр, особливості конфлікту, образи-персонажі.
12. Роль пісенних партій у структурі твору І. Котляревського «Наталка Полтавка».
13. Формування громадських і естетичних позицій П. Гулака-Артемовського (виступи в періодиці 10-20-х р.р. XIX ст.: «Украинский журнал», «Украинский вестник»).
14. Жанр байки в українській літературі п.п. XIX ст. Основні тенденції у розвитку жанру байки цього періоду.
15. Жанрові різновиди творів П. Гулака-Артемовського (байка, балада, елемент художньої прози – «писулька», «супліка», переспіви та переробки).
16. «Справжня Добрість» («Писулька до Грицька Пронози»). Адресат твору, образ «справжньої добрості» в контексті просвітницьких поглядів автора.
17. Експериментальні пошуки П. Гулака-Артемовського у жанрі байки: «Пан та собака», «Солопій та Хівря», «Тюхтій та Чванько» та ін.
18. Балади П. Гулака-Артемовського «Твардовський», «Рибалка» як явище українського преромантизму.
19. Є. Гребінка – засновників петербурзького осередку українства, видавець і редактор.
20. Новаторські тенденції в байкарській творчості Є. Гребінки (збірка «Малороссийские приказки»).
21. Джерела та жанрові різновиди байок Є. Гребінки (алегоричні, побутові, епіграматичні байки).
22. Суспільно-сатиричне спрямування байок Є. Гребінки «Ведмежий суд», «Будяк та Конопляночка», «Рожа да Хміль».
23. Художні особливості байок Є. Гребінки: деталі побуту, пейзаж, народний гумор, манера розповіді («Рибалка», «Лебідь і гуси», «Могилини родини», «Ячмінь» та ін.).
24. Жанрова специфіка поетичних творів Є. Гребінки: романс, пісня, медитація («Човен», «Українська мелодія» (Ні, мамо, не можна нелюба любити...)), «Черные очи».
25. Громадська діяльність і світогляд Г. Квітки-Основ'яненка. Особливості творчого методу.
26. Оповідання Г. Квітки-Основ'яненка «Салдацький патрет»: ознаки травестії, засоби комічного, роль фольклорно-етнографічних елементів.
27. Оповідання «Мертвецький великдень» Г. Квітки-Основ'яненка: авторський задум і виховний характер твору.
28. «Конотопська відьма» Г. Квітки-Основ'яненка: сюжетно-композиційна специфіка, система образів, засоби комічного.
29. Образи народної демонології та їх роль у повісті Г. Квітки-Основ'яненка «Конотопська відьма».
30. Сентименталізм як напрям західноєвропейського письменства, його особливості прояву у творах Г. Квітки-Основ'яненка.
31. Повість Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся»: своєрідність стилю, образна система.
32. Художнє вирішення конфлікту, манера повісткування у творі Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся».

33. Повість Г. Квітки-Основ'яненка «Сердешна Оксана»: конфлікт, образ головної героїні.
34. Естетичні принципи романтизму. Харківська школа романтиків.
35. Сильові течії українського романтизму (фольклорно-міфологічна, фольклорно-історична, громадянська, особистісно-психологічна).
36. Жанрово-стильова палітра української романтичної поезії (балада, пісня, елегія, медитація, сонет).

9. ОБРАЗЕЦ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЯ

(образец варианта и критерии оценивания)

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет: **Филологический**

Направление подготовки: **45.03.01 –Филология**

Профиль: **Славянская филология**

Программа подготовки: **Бакалавриат**

Семестр: **4**

Учебная дисциплина: **«История славянских литератур п. п. XIX в.»**

МОДУЛЬНАЯ КОНТРОЛЬНАЯ РАБОТА

ВАРИАНТ №1

1. Поняття «нова українська література». Періодизація нової української літератури.
2. «Наталка Полтавка» І. Котляревського: жанр, особливості конфлікту, образи-персонажі.
3. Оповідання «Мертвецькийвеликдень» Г.Квітки-Основ'яненка: авторський задум і виховний характер твору.

Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Протокол № _____ от «» _____ 20 _____ г.

Заведующий кафедрой _____ доц. Кудрейко И.А.

Экзаменатор _____ доц. Ярошевич И.А.

Критерии оценивания модульного контроля

Номер задания	Количество баллов
1.	5
2.	5
3.	5
Всего	15

10. ОБРАЗЕЦ ЭКЗАМЕНАЦИОННОГО БИЛЕТА

(теоретические вопросы к экзамену, образец билета и критерии оценивания)

1. Українська література перших десятиріч XIX ст.: суспільно-історичний контекст, культурно-освітні центри, періодичні видання.
2. Поняття «нова українська література». Періодизація нової української літератури.
3. Історико-культурні передумови формування нової української літератури. Особливості українського літературного процесу к. XVIII – поч. XIX ст.
4. Синкретизм течій і літературних напрямів на етапі становлення нової української літератури. Жанрова система.
5. Специфіка функціонування стильових течій перших десятиріч XIX ст.: бурлеск, класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм.
6. Літературно-художні журнали та альманахи перших десятиріч XIX ст.

7. Роль І. Котляревського в становленні нової української літератури.
8. «Енеїда» І. Котляревського: історія написання і видання, рецепція античної традиції.
9. Жанрова специфіка «Енеїди» І. Котляревського.
10. Джерела твору «Енеїда» І. Котляревського (давньоукраїнська, бурлескно-травестійна традиція, фольклор).
11. «Наталка Полтавка» І. Котляревського: жанр, особливості конфлікту, образи-персонажі.
12. Роль пісенних партій у структурі твору І. Котляревського «Наталка Полтавка».
13. Формування громадських і естетичних позицій П. Гулака-Артемівського (виступи в періодиці 10-20-х р.р. XIX ст.: «Украинский журнал», «Украинский вестник»).
14. Жанр байки в українській літературі п.п. XIX ст. Основні тенденції у розвитку жанру байки цього періоду.
15. Жанрові різновиди творів П. Гулака-Артемівського (байка, балада, елемент художньої прози – «писулька», «супліка», переспіви та переробки).
16. «Справжня Добрість» («Писулька до Грицька Пронози»). Адресат твору, образ «справжньої добрості» в контексті просвітницьких поглядів автора.
17. Експериментальні пошуки П. Гулака-Артемівського у жанрі байки: «Пан та собака», «Солопій та Хівря», «Тюхтій та Чванько» та ін.
18. Балади П. Гулака-Артемівського «Твардовський», «Рибалка» як явище українського преромантизму.
19. Є. Гребінка – засновник петербурзького осередку українства, видавець і редактор.
20. Новаторські тенденції в байкарській творчості Є. Гребінки (збірка «Малороссийские приказки»).
21. Джерела та жанрові різновиди байок Є. Гребінки (алегоричні, побутові, епіграматичні байки).
22. Суспільно-сатиричне спрямування байок Є. Гребінки «Ведмежий суд», «Будяк та Коноплиночка», «Рожа да Хміль».
23. Художні особливості байок Є. Гребінки: деталі побуту, пейзаж, народний гумор, манера розповіді («Рибалка», «Лебідь і гуси», «Могилини родини», «Ячміль» та ін.).
24. Жанрова специфіка поетичних творів Є. Гребінки: романс, пісня, медитація («Човен», «Українська мелодія» (Ні, мамо, не можна нелюба любити...)), «Черные очи».
25. Громадська діяльність і світогляд Г. Квітки-Основ'яненка. Особливості творчого методу.
26. Оповідання Г. Квітки-Основ'яненка «Салдацький патрет»: ознаки травестії, засоби комічного, роль фольклорно-етнографічних елементів.
27. Оповідання «Мертвецький великдень» Г. Квітки-Основ'яненка: авторський задум і виховний характер твору.
28. «Конотопська відьма» Г. Квітки-Основ'яненка: сюжетно-композиційна специфіка, система образів, засоби комічного.
29. Образи народної демонології та їх роль у повісті Г. Квітки-Основ'яненка «Конотопська відьма».
30. Сентименталізм як напрям західноєвропейського письменства, його особливості прояву у творах Г. Квітки-Основ'яненка.
31. Повість Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся»: своєрідність стилю, образна система.
32. Художнє вирішення конфлікту, манера повісткування у творі Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся».
33. Повість Г. Квітки-Основ'яненка «Сердешна Оксана»: конфлікт, образ головної героїні.
34. Естетичні принципи романтизму. Харківська школа романтиків.
35. Сильові течії українського романтизму (фольклорно-міфологічна, фольклорно-історична, громадянська, особистісно-психологічна).
36. Жанрово-стильова палітра української романтичної поезії (балада, пісня, елегія, медитація, сонет).
37. Науково-педагогічна, фольклористична та видавнича діяльність А. Метлинського.

38. Романтичні мотиви збірки А. Метлинського «Думки і пісні та ще дещо» (контраст, образ-символ, трагізм ситуації).
39. Романтичний образ народного співця у баладах А. Метлинського («Підземна церква», «Смерть бандуриста»).
40. Жанр балади у творчості Л. Боровиковського («Чарівниця», «Ледащо»).
41. Балада Л. Боровиковського «Маруся» як синтез запозиченого сюжету й українських фольклорно-етнографічних джерел.
42. Мотиви й образи, жанрова своєрідність поезій збірок «Українські балади» та «Вітка» М. Костомарова.
43. Осмислення історичного минулого у баладах М. Костомарова.
44. Історична трагедія М. Костомарова «Сава Чалий» як зразок історико-романтичної драматургії в новій українській літературі.
45. Романтична інтерпретація постаті Сави Чалого в однойменній трагедії М. Костомарова.
46. Загальна характеристика творчості Т. Шевченка раннього періоду.
47. Балади Т. Шевченка «Причинна», «Тополя», «Утоплена» у дискурсі романтизму.
48. Особливості художнього трактування теми жіночої долі у поемі Т. Шевченка «Катерина».
49. Взаємодія живопису і слова у творчості Т. Шевченка раннього періоду.
50. Загальна характеристика творчості Т. Шевченка періоду «трьох літ».
51. Еволюція теми жіночої долі, образ жінки-матері в поемі Т. Шевченка «Наймичка».
52. Сюжетно-композиційна організація поеми Т. Шевченка «Єретик». Образ Івана Гуса.
53. Літературознавчий аналіз поезії Т. Шевченка «Як умру, то поховайте...» («Заповіт»).
54. Т. Шевченко «Сон»: жанр, особливості сюжетно-композиційної організації, образи.
55. «Кавказ» Т. Шевченка як художній феномен. Жанрово-стильові особливості.
56. Інтимна лірика Т. Шевченка періоду заслання («Г.З.», «Якби зустрілися ми знову»).
57. Поетика повістей Т. Шевченка (на прикладі повістей «Художник», «Музикант»).
58. Поема «Неофіти» Т. Шевченка: рецепція античної, християнської традиції.
59. Художнє освоєння євангельських джерел у поемі Т. Шевченка «Марія».
60. Роман П. Куліша «Чорна рада»: джерела, сюжетно-композиційна організація, особливості історизму.

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет: Филологический

Направление подготовки: 45.03.01 – Филология

Профиль: Славянская филология

Программа подготовки: Бакалавриат

Семестр: 4

Учебная дисциплина: «История славянских литератур п. п. XIX в.»

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЙ БИЛЕТ № 2

1. Новаторські тенденції в байкарській творчості С. Гребінки (збірка «Малороссийские приказки»).
  2. Мотиви й образи, жанрова своєрідність поезій збірок «Українські балади» та «Вітка» М. Костомарова Галицько-Волинський літопис: редакції, проблема авторства.
  3. Т. Шевченко «Сон»: жанр, особливості сюжетно-композиційної організації, образи.
- Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики
 Протокол № от « » 20 г.
 Заведующий кафедрой _____ доц. Кудрейко И.А.
 Экзаменатор _____ доц. Ярошевич И.А.

Критерии оценивания экзамена

<i>Номер задания</i>	<i>Количество баллов</i>
1.	15
2	15

3	10
Всього	40 баллов

11. ОБРАЗЕЦ ТЕСТОВОГО ЗАДАНИЯ

- Період нової української літератури починається з...
  - з 1840 р. – виходу «Кобзаря» Т. Шевченка;
  - з 1842 р. – повного видання «Енеїди» І. Котляревського;
  - 1877 р. – видання «Кобзаря» П. Гулака-Артемівського;
  - з 1798 р. – виходу трьох частин «Енеїди» І. Котляревського.
- Про який твір мова: «Перший твір нової української літератури»?
  - «Марусю» Г. Квітки-Основ'яненка;
  - «Наталку Полтавку» І. Котляревського;
  - «Гайдамаки» Т. Шевченка;
  - «Енеїду» І. Котляревського.
- Сюжет «Енеїди» І. Котляревський запозичив:
  - з українських народних дум;
  - у грецького поета Гомера;
  - у дослідника Трої Шлімана;
  - у римського поета Вергілія.
- Кому належать слова («Енеїда» І. Котляревського): «Ти знаєш – дурень не бере: У нас хоть трохи хто тямущий, / Уміє жити по правді суцїй, / То той, хоть з батька, то здере»?
  - Еолу;
  - Енею;
  - І. Котляревському;
  - Сивіллі.
- І. Котляревського називають:
  - батьком нової української літератури;
  - основоположником нової української літератури;
  - пророком нової української літератури;
  - зачинателем нової української літератури.

12. КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ

*Распределение баллов, которые могут получить студенты
в процессе изучения дисциплины*

Организационно-учебная работа студента	СРС		Экзамен	Всего
	Модульный контроль	Индивидуальная творческая работа		
Мах <u>30</u> баллов	маx <u>15</u> баллов	маx <u>15</u> баллов	Мах <u>40</u> баллов	100 баллов
работа на лекциях, подготовка к практическим занятиям	модульная контрольная работа	подготовка сообщений, докладов	написание итоговой контрольной работы	

Шкала соответствия баллов национальной шкале

Оценка по шкале ECTS	Оценка по 100-балльной шкале	Оценка по государственной шкале (экзамен, дифференцированный зачет)	Оценка по государственной шкале (зачет)
A	90-100	5 (отлично)	зачтено
B	80-89	4 (хорошо)	зачтено

C	75-79	4 (хорошо)	зачтено
D	70-74	3 (удовлетворительно)	зачтено
E	60-69	3 (удовлетворительно)	зачтено
FX	35-59	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи	не зачтено
F	0-34	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи при условии обязательного набора дополнительных баллов	не зачтено

13. МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Лекционные и практические занятия по дисциплине проводятся в учебных аудиториях для проведения занятий лекционного типа, практических / лабораторных занятий, текущего контроля и промежуточной аттестации учебного корпуса № 1, расположенного по адресу г. Донецк, ул. Университетская, д. 24, оснащенных комплектом учебной мебели, комплектом рабочего места преподавателя, магнитно-маркерной доской, мультимедийным комплектом (ноутбук, проектор) с выходом в сеть Интернет.

Самостоятельная работа студентов проходит в следующих помещениях:

– читальный зал № 2 гуманитарных наук, укомплектован учебной мебелью на 90 посадочных мест, компьютером в комплекте (2 шт.), расположен по адресу г. Донецк, ул. Университетская, 22, каб. 46;

– читальный зал № 4 периодической литературы, укомплектован учебной мебелью на 31 посадочное место, оснащен компьютером в комплекте (1 шт.), расположен по адресу г. Донецк, ул. Университетская, 24, каб. 19;

– зал электронной информации, укомплектован учебной мебелью на 40 посадочных мест, оснащен компьютером в комплекте (14 шт.), расположен по адресу г. Донецк, проспект Гурова д.6, ауд. 107а;

Индивидуальные и групповые консультации студентам для проведения самостоятельной работы предоставляются на кафедре славянской филологии и прикладной лингвистики, расположенной по адресу г. Донецк, ул. Университетская, ауд. 225.

14. РЕКОМЕНДОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА

№ п/п	Наименование	Кол-во экземпляров в библиотеке ДонНУ	Наличие электронной версии в ЭБС
Основная литература			
	Історія української літератури ХІХ століття: підруч. для вузів: У 2-х кн. Кн. 1 /М. Г. Жулинський, М. П. Бондар, О. І. Гончар та ін.; За ред. М. Г. Жулинського. – К.: Либідь, 2005. – 656 с.	151	
	Історія української літератури ХІХ століття: підруч. для вузів: у 2-х кн. Кн. 2 / М. Г. Жулинський, М. П. Бондар, Т. І. Гундорова та ін.; за ред. М. Г. Жулинського. – К.: Либідь, 2006. – 712 с	146	
Дополнительная литература			
	Історія української літератури ХІХ століття: навч. посібник для студентів філол. спец. вузів: У 3-х кн. Кн. 1 : Перші десятиріччя ХІХ ст. / М. Т. Яценко,	132	

	О. І. Гончар, Б. А. Деркач та ін.; За ред. М. Т. Яценка. – К.: Либідь, 1995. – 368 с.		
	Історія української літератури ХІХ ст.): (70-90-ті роки): У 2 кн.: підруч. для студ. філол. спец. вузів. Кн. 1 / За ред. О. Д. Гнідан ; О. Д. Гнідан, Л. С. Дем'янівська, С. С. Кіраль та ін. – К.: Вища шк., 2003. – 575 с.	25	
	Нямцу А. Є. Традиція у слов'янських та західноєвропейських літературах: (пробл. теорії) / А. Є. Нямцу; Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. – Чернівці: Рута, 2001. –150 с.	1	
	Нахлік Є. К. Доля - Los - Судьба: Шевченко і польські та російські романтики / Є. К. Нахлік. – Л.: Львівське відділення ін-ту р-ри ім. Т. Г. Шевченка, 2003. – 568 с.	1	

15. ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ

1. Електронний каталог ДонНУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://library.donnu.ru/catalog/>
2. Електронний архив ДонНУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://repo.donnu.ru:8080/jspui/>
3. Научная электронная библиотека eLIBRARY.RU. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://elibrary.ru/defaultx.asp>
4. Електронная библиотека диссертаций РГБ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://dvs.rsl.ru/>
5. Електронно-библиотечная система «ЭБС ЮРАЙТ». – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://www.biblio-online.ru/>
6. ЭБС «Университетская библиотека онлайн». – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://biblioclub.ru/index.php?page=book_blocks&view=main_ub
7. ЭБС Znanium.com. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://znanium.com/>

16. ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ

1. Windows 7 PRO (корпоративная лицензия ДОННУ № 46484614);
2. Microsoft Office (корпоративная лицензия ДОННУ лицензия № 46472919);
3. Microsoft Visual Studio (лицензия программы Dream Spark для высших учебных заведений);
4. Лицензии GPL, Apache, BSD для свободного программного обеспечения: Free Lab, Scilab, RStudio, Python, Eclipse, Free Pascal, Tries Mode, Prolog, Антивирус Касперского, Linux Fedora, Libre Office, Adobe Acrobat Reader, xPDF, Blender, КОМПАС-3D LT, Paint.NET, Gimp

Рабочая программа рассмотрена и переутверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики с изменениями (без изменений) на 20____ год.

Протокол № ____ от «_____» _____ 20____ г.
Заведующий кафедрой

И.А. Кудрейко